

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 9Co/5/2013
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8812203540
Dátum vydania rozhodnutia: 26. 02. 2013
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Milan Šebeň
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2013:8812203540.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Milana Šebeňa a sudcov JUDr. Ireny Dobňákovej a JUDr. Jozefa Angeloviča, v právnej veci navrhovateľa: M. K., nar. XX.X.XXXX, bytom C. M., K. č. X., štátny občan SR, právne zastúpeného advokátom JUDr. Milošom Kaščákom, so sídlom Vranov nad Topľou, ul. M. R. Štefánika č. 171, proti odporkyni: C. K., nar. XX.X.XXXX, bytom E. L. P. XXX XX, C. č. XXXX/XXX, štátna občianka SR, o zrušenie príspevku na výživu rozvedenej manželky, o odvolaní oboch účastníkov proti rozsudku Okresného súdu Vranov nad Topľou č. k. 4P/79/2012-72 zo dňa 11.9.2012, takto

rozhodol:

P o t v r d z u j e rozsudok súdu prvého stupňa vo výroku o zrušení vyživovacej povinnosti navrhovateľa voči odporkyni od 20.3.2012 do 31.8.2012.

M e n í rozsudok v prevyšujúcej časti vo veci samej tak, že zrušuje povinnosť navrhovateľa platiť príspevok na výživu rozvedenej manželky určený rozsudkom Okresného súdu Vranov nad Topľou č. k. 3C/37/2009-71 zo dňa 12.5.2009 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Prešove č. k. 2Co/130/2009 zo dňa 23.11.2009, a to za obdobie od 1.9.2012 do budúcnosti.

Z a v ä z u j e odporkyňu zaplatiť navrhovateľovi na účet jeho právneho zástupcu JUDr. Miloša Kaščáka náhradu trov konania v sume 309,82 eur, do 3 dní odo dňa právoplatnosti tohoto rozsudku.

o d ô v o d n e n i e :

Prvostupňový súd napadnutým rozsudkom zrušil vyživovaciu povinnosť navrhovateľa

voči odporkyni určenú mu rozsudkom Okresného súdu Vranov nad Topľou zo dňa 12.5.2009 č. k. 3C/37/2009-71, a to za obdobie od 20.3.2012 do 31.8.2012. Súčasne zmenil výšku príspevku na výživu rozvedenej manželky, určenú rozsudkom Okresného súdu Vranov nad Topľou zo dňa 12.5.2009 č. k. 3C/37/2009-71 a to tak, že táto sa znižuje zo sumy 110,- eur na sumu 80,- eur začínajúc dňom 1.9.2012, ktorý príspevok je navrhovateľ povinný platiť vždy do 25. dňa toho ktorého mesiaca k rukám odporkyne. Čo do zvyšku súd návrh navrhovateľa zamietol.

Po vykonanom dokazovaní vzal za preukázané, že je potrebné vyhovieť návrhu navrhovateľa za obdobie od 20.3.2012 do 31.8.2012, kedy odporkyňa pracovala, mala stabilný mesačný príjem vo výške 409,78 eur, takže nebola odkázaná na príspevok od navrhovateľa. Keďže s ňou terajší zamestnávateľ ukončil pracovný pomer a je nezamestnaná, avšak vzhľadom k tej skutočnosti, že došlo k zmene pomerov na strane navrhovateľa tým, že tento dosahuje nižší príjem, ako v čase určenia výživného, mal súd za to, že neprichádza do úvahy zrušenie príspevku na výživu rozvedenej manželky a že je potrebné znížiť tento príspevok.

Posledným výrokom rozsudku súd rozhodol, že žiadny z účastníkov nemá právo na náhradu trov konania. Súd tak rozhodol v súlade s § 142 ods. 2 O.s.p. z dôvodu, že žiaden z účastníkov nebol v konaní úspešný v plnom rozsahu.

Proti tomuto rozsudku podali v zákonnej lehote odvolanie obaja účastníci. Navrhovateľ vo svojom odvolaní alternatívne navrhol rozsudok zmeniť a návrhu vyhovieť v celom rozsahu na trovy odporkyne, alebo rozsudok zrušiť a vec vrátiť súdu prvého stupňa na ďalšie konanie. Ako dôvod uviedol, že právoplatným rozsudkom Krajského súdu v Prešove zo dňa 23.11.2009 č. k. 2Co/130/2009 bol zaviazaný prispievať na výživu pre rozvedenú manželku vo výške 50,- eur mesačne od 20.1.2009 do budúcnosti. V danom prípade súd rozhodol „ultra petitem“, ak príspevok na výživu rozvedenej manželky zvýšil, nakoľko takýto žalobný návrh v konaní absentoval. Súd tak priznal niečo, čo nebolo žiadané. Odporkyňa je schopná sama sa živiť a nemá zákonný nárok na príspevok na výživu pre rozvedeného manžela. Jeho príjem je porovnateľný, a dokonca nižší, ako príjem odporkyne. Z domácnosti sa odsťahoval, aby predišiel zbytočným konfliktom. Odporkyňa užíva spoločný byt so všetkým zariadením.

Odporkyňa v ňom podanom odvolaní navrhla rozsudok zmeniť tak, že sa návrh na zrušenie príspevku na výživu rozvedeného manžela zamietá a súčasne žiadala priznať jej náhradu trov odvolacieho konania. Je toho názoru, že súd neúplne zistil skutkový stav veci, pretože nevykonal navrhnuté dôkazy potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností, že súd dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam a že jeho rozhodnutie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci. Výrok, ktorým súd zmenil výšku príspevku na výživu rozvedenej manželky zo sumy 110,- eur na sumu 80,- eur počnúc dňom 1.9.202 je vecne nesprávny, keďže skutkové zistenie o výške príspevku na výživu

rozvedenej manželky v sume 110,- eur nezodpovedá vykonaným dôkazom. Vzhľadom na to, že na základe právoplatného a vykonateľného rozsudku Krajského súdu v Prešove sp. zn. 2Co/130/2009 zo dňa 23.11.2009 bol navrhovateľ povinný platiť odporkyňi príspevok na výživu rozvedenej manželky vo výške 50,- eur mesačne, je výrok prvostupňového súdu

o zmene výšky príspevku na výživu rozvedenej manželky jeho znížením zo sumy 110,- eur na

sumu 80,- eur nesprávny, nevykonateľný a nezrozumiteľný. V zápisnici z pojednávania konaného dňa 21.6.2012 sa uvádza, že navrhovateľ bude opätovne predvolaný s výzvou, aby uviedol svoje výdavky a preukázal doklady v súvislosti s bývaním a ostatnými výdavkami. Aj napriek tejto povinnosti navrhovateľ v celom konaní neuviedol žiadne svoje výdavky, ktoré vynakladá na bývanie, ani iné životné potreby, ani žiadne výdavky nepreukázal požadovanými dokladmi. Navrhovateľ predložil len pracovnú zmluvu a potvrdenie zamestnávateľa, z ktorého bolo zistené, že jeho mesačný zárobok predstavuje sumu 8.510,- Kč. Prvostupňový súd však nevykonal ďalšie dokazovanie k výške príjmu navrhovateľa, či mu zamestnávateľ poskytuje stravné lístky, odmeny, náhrady cestovných a iných výdavkov, alebo iné benefity. Z toho dôvodu neboli v konaní dostatočne zistené majetkové pomery navrhovateľa. Zo zápisnice z pojednávania konaného dňa 11.9.2012 vyplýva, že na tomto pojednávaní bola oboznámená správa spoločnosti Železnice SR, pokiaľ ktorej dôvodom skončenia pracovného pomeru (zo strany zamestnávateľa) s navrhovateľom bol pozitívny výsledok vykonanej dychovej skúšky na použitie alkoholických nápojov u navrhovateľa, čím došlo k závažnému porušeniu pracovnej disciplíny. V rozsudku Krajského súdu v Prešove sp. zn. 2Co/130/2009 zo dňa 23.11.2009 sa uvádza, že navrhovateľ v roku 2009 dosahoval priemerný čistý príjem 16.000,- Sk (531,10 eur) mesačne. Tieto vykonané dôkazy preukazujú, že navrhovateľ sa vzdal z dôležitého dôvodu výhodnejšieho zamestnania v zmysle § 75 ods. 1 Zákona o rodine, keďže skončenie pracovného pomeru, ktorý bol pre navrhovateľa výhodnejším zamestnaním, kde dosahoval vyšší príjem oproti súčasnému zamestnaniu, zapríčinil samotný navrhovateľ tým, že požíval alkoholické nápoje na pracovisku. Samotná skutočnosť, že navrhovateľka v období od 20.3.2012 do 31.8.2013 bola zamestnaná a za vykonanú prácu jej patrila mzda, nie je dôvodom pre zrušenie povinnosti platiť príspevok na výživu rozvedenej manželky. Súd je povinný skúmať nielen príjmovú stránku, ale aj stránku výdavkovú, a s prihliadnutím na rozdiel medzi príjmami a výdavkami zistiť, či rozvedený manžel je schopný sám sa živiť. Navrhovateľka v konaní preukázala, že jej príjem v uvedenom období bol 409,78 eur a výdavky len na bývanie a služby súvisiace s bývaním vo výške 200,- eur. Pritom má v osobnej starostlivosti dve maloleté deti, ktorým je povinná

zabezpečovať výživu. Je preto nepochybné, že navrhovateľka ani v uvedenom prechodnom období, keď bola zamestnaná, nebola schopná sa sama živiť.

Ďalším podaním zo dňa 13.11.2012 sa odporkyňa vyjadrila k odvolaniu navrhovateľa, keď tvrdila, že tvrdenia navrhovateľa, že ona je schopná sama sa živiť a že príjem navrhovateľa je nižší, ako jej príjem, je jednoznačne v rozpore s vykonaným dokazovaním. Bola zamestnaná len v prechodnom období od 20.3.2012 do 31.8.2012 u zamestnávateľa SLOTEX Fashion, s.r.o., pričom od tohto zamestnávateľa nedostala mzdu za 3 mesiace. Od skončenia pracovného pomeru je nezamestnaná a nemá žiaden príjem.

Podanými odvolaniami účastníkov bol napadnutý celý rozsudok súdu prvého stupňa. Pri jeho preskúmaní bol odvolací súd viazaný dôvodmi podaných odvolaní do tej miery, že

nebol oprávnený preskúmať tento rozsudok z iných dôvodov, než ktoré boli výslovne uvedené v podaných odvolaniach. Výnimkou by boli len vady konania, pokiaľ by mali za následok nesprávne rozhodnutie vo veci samej (§ 212 ods. 1, 3 O.s.p.).

Odvolací súd na nariadenom pojednávaní zopakoval dokazovanie súdom prvého stupňa a toto doplnil vyžiadaním správ od Sociálnej poisťovne Bratislava, Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny Vranov nad Topľou, Všeobecnej zdravotnej poisťovne, a.s., pobočka

Vranov nad Topľou, odpisu mzdového listu navrhovateľa od spoločnosti EMPLOY s.r.o., Plzeň, pracovnej zmluvy uzavretej odporkyňou so spoločnosťou UNIPLAST MH s.r.o., so sídlom Vranov nad Topľou. Po takomto doplnení dokazovania dospel k záveru, že za opodstatnené je možné považovať len odvolanie podané navrhovateľom.

Podľa § 78 ods. 1, 3 Zákona o rodine, dohody a súdne rozhodnutia o výživnom možno zmeniť, ak sa zmenia pomery. Pri zmene pomerov sa vždy prihliadne na vývoj životných nákladov. Ustanovenie § 163 O.s.p. výslovne umožňuje zmenu rozsudku odsudzujúceho na plnenie v budúcnosti ročných dávok, len ak sa podstatne zmenili okolnosti, ktoré sú rozhodujúce pre výšku a ďalšie trvanie dávok. Súd pri rozhodovaní o takomto návrhu je povinný prihliadať ku všetkým okolnostiam, ktoré by mohli odôvodniť zmenu výživného. Avšak dôvodom na zmenu výšky vyživovacej povinnosti je len závažnejšia zmena pomerov účastníkov v porovnaní s ich pomermi v čase vyhlásenia rozsudku. Pri rozhodovaní o návrhu na zmenu rozhodnutia o výživnom, súd vždy prihliada aj na zmenu životných nákladov, predovšetkým na zmenu cien spotrebného koša, zmenu miery inflácie a podobne.

Základným a prvotným predpokladom pre zachovanie súdom určenej povinnosti rozvedeného manžela prispievať na výživu rozvedenej manželky je neschopnosť rozvedenej manželky sama sa živiť. Pokiaľ je táto podmienka splnená, môže rozvedená manželka požadovať od bývalého manžela, aby jej prispieval na jej primeranú výživu podľa jeho schopností, možností a majetkových pomerov. Len v prípade preukázania takéhoto tvrdenia vznikne dôvod skúmať schopnosti a možnosti druhého z rozvedených manželov.

Keďže predmetom v preskúmanej veci je návrh na zrušenie povinnosti navrhovateľa prispievať na výživu odporkyne, museli sa sudy v prvom rade vyporiadať s tým, či v rozhodnom období bola odporkyňa schopná sama sa živiť.

Pri posudzovaní schopnosti a možnosti rozvedeného manžela v zmysle § 75 ods. 1 Zákona o rodine, nie sú rozhodujúce jeho skutočné zárobkové (majetkové) pomery, ale jeho reálne zárobkové (poprípade i majetkové) pomery, dané okrem iného jeho fyzickým stavom, nadaním, množstva získaných vedomostí a pracovných skúseností.

Pri zisťovaní schopnosti a možnosti osoby povinnej plnením výživného, ak ide o osobu, ktorá má bydlisko v cudzine, nestačí, ak sa uspokojia súdy len so zisťovaním výšky príjmu takejto osoby bez toho, aby jej výsluchom ako účastníka konania, prípadne ďalším dokazovaním boli podrobne objasnené tie okolnosti, ktoré plne dokresľujú potrebné životné náklady tejto osoby (plnenie ďalších vyživovacích povinností, náklady na bývanie, stravovanie, kultúrne potreby a podobne), ktoré sú určujúcimi pre životnú úroveň človeka v prostredí a spoločenských a hospodárskych pomeroch, v ktorých žije (R 26/1980).

V období od 1.7.2012 bola výška životného minima v Slovenskej republike na jednu plnoletú fyzickú osobu 194,58 eur a do 30.6.2012 189,83 eur (§ 2 zákona číslo 601/2003 Z. z. o životnom minime). Minimálna mzda v roku 2012 bola určená sumou 327,20 eur.

Vychádzajúc z dokazovania vykonaného súdom prvého stupňa, doplneného odvolacím súdom je možné konštatovať, že priemerný mesačný zárobok odporkyne v období od 1.11.2011 do 30.5.2012 bol 403,47 eur. Za obdobie mesiacov jún, júl, august 2012 jej

zamestnávateľ nevyplatil mzdu, avšak z garančného fondu Sociálnej poisťovne jej za uvedené mesiace bola vyplatená čiastka celkom 1.094,90 eur. Okrem toho v období od 1.9.2012 do 31.12.2012 vyplatila Sociálna poisťovňa odporkyňu na nemocenskom celkom 877,90 eur.

Znamená to, že v období od 1.6. do 31.8.2012 bol priemerný mesačný príjem odporkyne 364,97 eur, čiže viac, ako bola výška minimálnej mzdy a v období od 1.9. do 31.12.2012 priemerne 219,47 eur, čiže viac, ako je výška životného minima určená štátom na jednu dospelú osobu.

Podľa dokladov predložených odporkyňou súdu prvého stupňa, táto má len bežné obvyklé náklady spojené s úhradami za užívanie bytu a so stravovaním. V tejto súvislosti je potrebné zdôrazniť, že príspevok na výživu rozvedenej manželky nie je určený na plnenie si vyživovacej povinnosti takéhoto odkázaného rozvedeného manžela k spoločným maloletým deťom.

Počnúc od 28.1.2013 opätovne začala odporkyňa pracovať na plný pracovný úväzok v spoločnosti UNIPLAST MH s.r.o., Vranov nad Topľou so základnou mzdou vo výške 2,10 eur na hodinu plus pohyblivá zložka mzdy do výšky maximálne 40 % zo základnej mzdy. Pri priemernom počte 172 odpracovaných hodín v mesiaci by sa potom len výška základnej mzdy odporkyne mala rovnať sume cca 361,20 eur brutto mesačne.

Vychádzajúc zo skutočností, že v čase predchádzajúcej súdnej úpravy nemala odporkyňa žiaden príjem a napriek tomu súd určil príspevok vo výške 50,- eur mesačne, poberala odporkyňa v priebehu celého preskúmaného obdobia príjem podstatne vyšší, ako tomu bolo v čase predchádzajúcej úpravy.

Vzhľadom k tomu, že v priebehu celého preskúmaného obdobia odporkyňa mala schopnosť sama sa živiť, nie sú pre rozhodnutie súdu vo veci samej právne významné príjmy navrhovateľa, preto len k úplnosti odvolací súd uvádza, že v období od 1.4.2012 do 30.12.2012 navrhovateľ zarobil priemerne mesačne 8.899,22 Kč netto (353,14 eur). Okrem toho boli mu vyplatené k mzde aj iné dávky vo výške 42.173,- Kč (pravdepodobne cestovné náhrady, prípadne odušné), v súvislosti s čím sa jeho príjem formálne zvýšil na sumu 539,09 eur mesačne.

Z týchto dôvodov odvolací súd v súlade s § 219 ods. 1 a § 220 O.s.p. potvrdzuje rozsudok súdu prvého stupňa vo výroku o zrušení vyživovacej povinnosti navrhovateľa voči odporkyňu za obdobie od 20.2.2013 do 31.8.2012. Súčasne zmenil tento rozsudok vo výrokoch o znížení výšky príspevku na výživu rozvedenej manželky a o zamietnutí návrhu navrhovateľky čo do zvyšku tak, že zrušil vyživovaciu povinnosť navrhovateľa voči

odporkyňu aj za obdobie od 1.9.2012 do budúcnosti.

Vzhľadom k zmene rozsudku súdu prvého stupňa vo veci samej musí odvolací súd v súlade s § 142 ods. 1 a § 224 ods. 2 O.s.p. rozhodnúť o náhrade trov celého konania.

V priebehu prvostupňového konania sa navrhovateľ zriekol práv na náhradu trov a navrhoval, aby si každý z účastníkov hradil trovy konania sám. V odvolacom konaní navrhovateľ si uplatnil náhradu trov konania, ktorú však do rozhodnutia odvolacieho súdu nevyčísľil. Preto

odvolací súd rozhodol v súlade s § 151 ods. 1, 2 O.s.p. len o prisúdení náhrady trov konania úspešnému navrhovateľovi.

Navrhovateľ v lehote 3 pracovných dní stanovenej v § 151 os. 1 O.s.p. konkretizoval výšku uplatnených trov odvolacieho konania tak, že požadoval náhradu trov právneho zastúpenia za 2 úkony právnej služby po 121,17 eur za úkon, náhrady za stratu času za deň

26.2.2013 vo výške 52,06 eur a náhradu režijného paušálu 1 x 7,63 eur a 1 x 7,81 eur. Tým istým podaním si uplatnil aj náhradu trov právneho zastúpenia za 5 úkonov právnej služby vykonaných v priebehu prvostupňového konania plus režijný paušál.

Navrhovateľ v priebehu prvostupňového konania opakovane navrhol rozhodnúť o náhrade trov konania tak, že žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania. Urobil tak aj pri svojom záverečnom návrhu vo veci samej pred súdom prvého stupňa. V dôsledku toho je vylúčené priznať navrhovateľovi náhradu trov právneho zastúpenia za 5 úkonov právnej služby vykonaných v priebehu prvostupňového konania.

V priebehu odvolacieho konania si navrhovateľ uplatnil len náhradu trov právneho zastúpenia za 2 úkony právnej služby plus náhradu straty času. Keďže súdy sú viazané podaným návrhom úspešného účastníka, nebolo možné navrhovateľovi priznať aj náhradu ďalších trov, ktoré mu v priebehu odvolacieho konania vznikli.

Tarifnú hodnotu veci v štádiu odvolacieho konania tvorí päťnásobok ročného plnenia (12 x 5 x 50), t. j. suma 3.000,- eur (§ 10 ods. 3 vyhlášky číslo 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb - ďalej len Vyhláška). Základná sadzba tarifnej odmeny za jeden úkon právnej služby z tejto hodnoty sa rovná sume 121,17 eur. Takáto náhrada odmeny patrí navrhovateľovi za napísanie odvolanie jeho právny zástupcom dňa 8.10.2012, za účasť právneho zástupcu na pojednávaní dňa 26.2.2013.

K tejto náhrade sa pripočítava aj paušálna náhrada miestneho prepravného a miestnych telekomunikačných poplatkov, ktorých výška v roku 2012 bola 7,63 eur, v roku 2013 vo výške 7,81 eur (§ 16 ods. 3 Vyhlášky).

Súčasťou tejto náhrady je náhrada za stratu času právneho zástupcu pri ceste na odvolacie pojednávanie a späť v trvaní 4 začatých polhodín (4 x 13,01 eur), spolu 52,04 eur (§ 17 ods. 1 Vyhlášky).

Navrhovateľ si neuplatnil zvýšenie tejto náhrady o daň z pridanej hodnoty podľa § 18 ods. 2 Vyhlášky.

V súlade s § 149 ods. 1 O.s.p., je odporkyňa povinná zaplatiť navrhovateľovi túto náhradu na účet jeho právneho zástupcu do 3 dní odo dňa právoplatnosti tohoto rozsudku.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku nie je odvolanie prípustné.